

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 300.

Felelős szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

Amerika nem írhat alá olyan szerződést, mely Németországot megsemmisíti.

St.-Germain, szept. 4. A lapok washingtoni híradása szerint Knox volt államtitkár feltűnést keltő beszédet mondott a szenátusban. Szerinte az Egyesült-Államok sohasem írhatnak alá olyan szerződést, amely Németországot megsemmisíti és új háborúk csiráját hordja magában. Knox megjósolta, hogy Németország, Oroszország, Európa szláv államai és Japán szövetségre lépnek. Azt ajánlotta Franciaországnak, hogy keressen Németországgal jó viszonyt és lehetőleg baráti érintkezést a feledje el ami történt.

A kommunisták kitartottja.

Garami Ernőről, aki mint a magyar munkások mérsékelt vezére tolokodott föl nagy politikussá — és akiről annak idején világgá kürtölték, hogy a kommunisták üldözése elől Svájcba kellett menekülnie, — most kiderült, hogy testestől-lelekestől hűve volt Kun Bélának és egyszerűen zsoldjába szegődött. — Most megtalálták azokat az iratokat, melyeken Kun Béla „három hónapi svájci javadalmazás” fejében 100 ezer koronát utalványozott ki Garaminak és Garami elismerte az összeg átvételét. Így fest egy „menekült” szociáldemokrata fővezér a valóságban.

Hodzsa Milán cseh- szlovák követ.

Prága, szept. 4. A cseh-szlovák köztársaság budapesti követétől Hodzsa Milánt fogják kinevezni, aki a Károlyi-kormány alatt már képviselte néhány héten át a cseh-szlovák köztársaságot és utóljára a cseh belügyminisztériumban Szlovákia államtitkára volt.

Még mindig tart a kormányválság

Belgrád, szept. 4. A válság a kormányban még mindig tart. A mai helyzet szerint kilátás van arra, hogy a válság 1-2 nap alatt véget ér. Stojan Protić megbetegedett és ez is hátráltatja a válság megoldását.

Párisban a nemzetközi vasuti for- galom kérdéséről tanácskoznak.

St.-Germain, szept. 4. A lapok jelentik, hogy Párisban hetek óta tanácskoznak a nemzetközi vasuti forgalom kérdéséről. — Elhatározták, hogy a párisi-simplonbucaresti vonatot Athénbe való elágazással véglegesen megtartják. — Tervezik továbbá Párisból Strassburgon, Nürnbergben és Prágán keresztül Varsóba vezető vonat beállítását. A két vasuti vonal összeköttetéséppen Ostendéből Brüsszelen át Milanóba fognak járni vonatok, amelyeknek Milanóba csatlakozásuk lesz a Simplon express-vonatokhoz. — A régi berni egyezményt új párisi egyezményrel akarják pótolni, amelynek elfogadását szeptember 6-ára várják.

A devizaárfolyamok javulása.

A hosszas esés, amely folytán az osztrák-magyar és német pénzürték egyidő óta a semleges lílflöndön napról napra süllyed, most megszűnt. Az emelkedést valószínűleg az a párisi hírből származó hír okozta, mely szerint a Német-Ausztriával kötendő békeszerződésben lényeges változások történtek.

Zürichben a korona árfolyama 10,50-ről 11,75 frankra emelkedett. Érdekes, hogy az emelkedés a prágai értékekre nem terjed ki és azokat, mint azelőtt, 20.— frankkal jegyzik (N. Fr. P. aug. 27.)

Habsburgok Svájcban.

Lausanneból jelentik: Habsburg Károly volt királyon és családján kívül még a Habsburg-ház számos tagja időzik jelenleg Svájcban. Jelentik, hogy Jenő Bazelen, Frigyes és fia Lucernban, Miksa Bernben van. Valéria gyermekeivel Bajorországban tartózkodik.

Augusztus közepén családi összejövetelt tartottak Lucernben. Azt mondják, hogy Pranginban augusztus 17-én határozatot is hoztak és hogy ott Berchtold, Revertera, Steiner konzul és Lobkowitz herceg is megjelentek.

A német-osztrák béke.

Berlin, szeptember, 4. A „Corriera della Sera” szerint a szövetségesek legfőbb tanácsa elhatározta, hogy Német-Ausztriával kötendő békeszerződésbe záradékot vesz föl, mely felhatalmazza Német-Ausztriát arra, hogy egykori osztrák-magyar monar-

chiából alakult államokkal, az ott élő németek érdekeinek rendezése céljából egyezményt kössön. Megengedték továbbá Német-Ausztriának, hogy részt vegyen Washingtonban, a munkaügyi konferencián.

A Bánát sorsa.

A jugoszláv sajtóiroda a román és jugoszláv királyságok közötti jóviszony érdekében a következő tényállást közli a bánáti kérdésben. A belgrádi kormány sohasem tekintette a bánáti kérdést lényegesnek. Miután elismerte, hogy a tartomány keleti részén a román lakosság többségben van, azt hitte, hogy annak Romániához kell tartoznia. — Ellenben miután a Bánát közepén és nyugati részén, vagyis Torontál- és Temes megyében a lakosság egyenlően román és szerb, úgy vélte, hogy azokat néprajzi, földrajzi, gazdasági és stratégiai határelvek alapján Románia és Szerbia között el kell osztani. — Miután ezt a legfelsőbb tanács tudtára hoztuk, küldöttségünk, azon esetben, ha a felosztás nem történik meg, az előbb említett elvek alapján ajánlotta a román és szerb lakosság megkerdezését. A konferencia elnöke kérdésére a román küldöttség ezt az ajánlatot elfogadta, míg Bratianu kijelentette, hogy nem adhat választ, mert előbb meg akarja a kérvényt fontolni. — A válasza hiába várt a konferencia és a legfelsőbb tanács már megkezdte a határok megállapítását. (Le Temps, aug. 30.)

Új Magyarország régii adósságokkal.

St.-Germain, szept. 4. A „Chicago Tribune” értesülése szerint Magyarországra nézve egy olyan indítványt tettek, hogy az országot újnak tekintsék, melynek a régi Magyarországgal semmi összefüggése nincs. Világosan látszik a törekvés, hogy Magyarországot a háború előtti és a háborús adósságok egy részével megterheljék, de ezzel szemben tőle semmi kártalanítást se követeljenek. — (N. Fr. P., aug. 27.)

Az egyenes-adó-bizottság megkezdte működését.

(Saját tud.)

— szept. 5

Az újvidéki pénzügyi delegáció a minap leiratot küldött a városi adóhivatal főnökéhez, melyben arról értesíti a hatóságot, hogy az egyenesadó bizottság a közel jövőben Zomborban kezdi meg a működését. Az 1883. t. c. 49. § a értelmében minden törvényhatóság egy rendes és egy póttagot köteles kiküldeni a III. oszt. adó kivételével megbízott felelősségi bizottság felé, melynek mindenkor az volt a feladata, hogy az adófizető polgárok adóügyi felelősségeit megvizsgálja. Az idézett törvény, valamint a többi régi adótörvények is érvényben vannak, tehát az eddigi eljárást az idén is betartják. Felhívja a pénzügyi delegáció főnöke Szabadka város hatóságát, hogy a legközelebb tartandó közgyűlésen feltétlenül válasszák meg a két bizottsági tagot, hogy azután a bizottsági ülésen még az év folyamán résztvehessenek a felelősségi bizottság tagjai rendszerint szakemberek, akik teljesen tisztában vannak az adóügyekkel, így rendel el különben az idézett törvények is. Eanélkül, hogy a delegáció főnöke már ki is jelölte a két tagot, akiknek a megválasztását ehajtaná; ezek: Dulics Máté adóügyi főszámvevő és Nedjelkovicz Miladin, számvevő helyettes.

A leiratot a tanács a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

Lánckereskedés a téglával.

A Szegedi uton lebontották a híres Hauser-istálló. Ringoteg téglá és fedőeserépr került ki a nagy épületből. Birtosításuk szerint legalább háromnegyed millió téglá volt az épületben. Ugyis nagy a téglai piac Szabadkán, hát ezt olosz kellett volna a kisembereknek eladni. De hát akkor hol maradnak a százezer koronás hirtelen hasznok? Prokesch tulajdonostól megvette a téglát és cserepét a Szenes bank, ettől pedig a 4 tagú Löwy konzorcium és csak ennek a kezéből jutott a kevesre, mondjuk, 100 drb téglára vagy fedőeserépra szoruló kisemberhez, de persze jó drágán, mert hiszen közben mindenkinek kellett rajta nyerni. Löwyéknél ez a régi téglá egy korona darabonként, holott a gyárakban az új téglá is csak 75 fillér. Aki tehát a gyárból nem vehet, mert ott keveset nem adnak, kénytelen Löwyéktől megvenni a drágát. Eppen a szegények bérét nyuzzák. A csereppel is így tesznek. Egy fakereskedésben a horayot új cserep darabja, melyből egy négyzetméterre 16 drb kell, 1 korona 20 fillér. Löwyéknél a régi cserep, melyből 45 drb kell egy négyzetméterre, darabja 80 fillér.

A Szenes bank, mint halljuk, 300 ezer koronáért vette meg az anyagot Löwyék most — számításunk szerint — legalább másfél millió koronát vesznek be belőle. Szabad ilyen lánckereskedést üzni, éppen a szegény nép bérére?

Az Ertl-Jerkovics rágalmazási pör.

A „DÉLVIDÉK” eredeti riportja.

— Szeptember 5.

Tegnap lapzámunkban ismertettük az Ertl-Jerkovics pör főbb adatait. Ertl János volt munkapárti képviselőnek Jerkovics Ödön elleni rágalmazási pöre ügyében a bírósági eljárás az igazolás kiegészítéséül a könyvek áttekintését, valamint Rausch Ede és Hofbauer Miklós dr. igazgatósági tagok tanúskodásának meghallgatását rendelte el a bíróság, kik és mily jogkörrel hatalmazták fel Ertl Jánost a Honi Fő- és Kötélverőgyár vagyonának „korlátlan” kezeléséig.

Dungyverszki György levele.

Jerkovics Ödönnek az ügyben Dungyverszki György Újvidékről 1919. aug. 28-i kelettel a következő levelet küldte:

„Folyó évi augusztus 1. jéről kelt levelére válaszulva értesítem, hogy én a Honi Fő- és Kötélverőgyár r. t. igazgatósági tagjáról a következő okokból mondtam le:

1.) Meggyőződtem arról, hogy Ertl János a vállalat pénztárából, ugyiszintén a vállalatnak bankoknál elhelyezett követeléseiből évek során át saját céljaira önhatalmúan tehát anélkül, hogy arról az igazgatóság valaha tudomást szerzett volna, tekintélyes összeget használt fel. Amidőn e körülményt illetően teljesen tisztában voltam, Gfrerer Miklós urral együtt résztvettem egy a múlt évben, a forradalmat megelőző időben megtartott igazgatósági ülésen és ezen az előbb említett körülményt szóvá tettem, behozattam a vállalat folyószámlakönyvét, melynek alapján konstataáltuk, hogy Ertl János tényleg nyílt számlán önhatalmúan tekintélyes összeget vett igénybe. Mivel tudomásom volt arról is, hogy Ertl János a rendszeresen elkönyvelt tételeken kívül ugynevezett bonokon nyilvántartott szintén igen tekintélyes összegeket vett saját magánélljárására igénybe, úgyhogy azokat ugyan csak minden ellenőrzés vagy igazgatósági jóváhagyás nélkül, önmagával saját tetszése és belátása szerint számolta el, illetve könyveltette esetéről-esetre el ez elszámolásokat. — figyelemstettem, hogy eljárása a büntetőtörvénykönyv intézkedéseivel került elmentésbe és hogy ily manipulációk fedezésére nem vállalkozom.

2.) Gfrerer Miklós ur utján értesíttem, hogy Ertl János a gyár számára tárgyalta a „Gfrerer, Schoch és Grossmann” cég egy nagyobb mennyiségű (kb másfél millió drb) téglá vásárlása céljából; utóbb azután a tárgyalások folyamán egyszerre kijelentette Ertl, hogy a téglákat nem a gyár részére, hanem saját maga részére vette meg. Ez tényleg meg is történt. Ez üzletkötés után Gfrerer megütözésével láttam, hogy Ertl, aki a gyárat már megrovidította azzal, hogy a téglákat nem a gyár részére vette meg, ezenfelül még a téglák árának tekintélyes részét (emlékezéseim szerint 100—200 ezer korona) a gyárral fizettette ki. Megütözésem még nagyobb volt, midőn röviddel ezután Ertl a gyár igazgatóságát belevitte abba, hogy

Titelen minden jussa és ellenére, nyilvánvalóan azonban ismét saját érdekeinek istapolására, kendergyár létesítését határozza el és e célra a Gfrerer cégtől vásárolt téglákat 45 százalék haszonnal a gyárnak el is adta.

3.) Gfrerer Miklós urtól hallottam, hogy ő megbízta Ertl Jánost, adja bérbe Bácsban levő homokbányáját. Ez meg is történt. Ertl azonban a kezéhez befolyt bérösszegekre nézve Gfrererrel csak évek múltán, mikor ez Gfrerer ur tudomására jutott, számolt el. Ez a most említett ügy nem tartozik ugyan a gyárra, de élénk világosságot vet arra, mért nem akartam ily emberrel egy igazgatóságban működni.

A felsoroltak tekintetében ugyan én, mint kötszegtelenül Gfrerer Miklós is kívántra bármikor tanúságot tehetnék, bár az első és második pontban említettek a gyár könyveiből is megállapíthatók Tisztelettel;

Dungyverszki György.

A munkások cukra és ruhája.

Ezekután nem lesz érdektelen Ertl Jánosnak még a Lukács László-féle milliós panamát is felömlő üzemleiről egy kissé leírni a leplet, hadd lássa a világ, hogy „egy” ember, ki a munkapárti képviselőség palástjába burkolózott, hogyan birt évek hosszú során át „anyai” más embert megcsalni és félrevezetni.

Tehát: a gyár részére az újverbasi cukorgyárból kiutalt 3 métermázsas cukrot, mely a gyár raktárában volt elhelyezve, vejehez, ifj. Rausch Ede kereskedőhöz vitette el és amikor Jerkovics a „Délvidék” tegnapi számában ismertette vádakkal illette, akkor rágalmazás miatt pert indított.

A munkások részére, tekintettel arra, hogy a gyár katonai felügyelete alatt állott, a gyár jutányos áron rendelt ruhásműt. Ebből Ertl először kivett magának kb 150 métert és így a munkások jóval kevesebbet kaptak a járandóságánál.

A munkások husa, lisztje, sonkája.

A rágalmazási perben a bíróság elrendelte a bizonyítást az élelmiszerekre nézve is. A gyár ugyanis a felsőbb hatóság utasítására köteles volt élelmiszeri raktárt felállítani a munkások részére. A husából azonban a javarészt nem a munkások, hanem Ertl és a horka közel állók kapták meg s a munkásoknak csak a eszontos rész jutott. A munkások csak a fejkvótát kapták, Ertinek és családjának azonban korlátlan mennyiségű husi mértek ki métermázsas számára. Persze ehhez sokkal jutányosabban jött Ertl itt, mint a községben.

Körülbelül 12 métermázsas lisztet is elvitt Ertl a gyári raktárból. Igaz, hogy ezt megfizette, de a rendelet szerint kizáróan csak a munkások és gyári alkalmazottak kaphattak belőle.

Sonkát is korlátlan mennyiségben vitt el Ertl a gyár raktárból. Beesés átvizsgálja az év ju-

nus 24 ére, egyszerre 6 darab sonka került asztalára a gyárból.

A budapesti fényes lakás.

1917 ben egész butorberendezést készített a gyárban a budapesti fényes lakásába és ezzel a gyár munkáit elvonta munkájuktól s egyébként is oly csekély bért fizetett nekik, mely egyáltalán nem áll arányban a mai bérviszonyokkal. A házban elforduló összes lakatos- és egyéb munkálatokat s összes fuvarjait a gyár szolgáltatta.

(Folyt. köv.)

Aki visszaveszi az ajándékot.

A napokban alaptalan vád után lopás miatt följelentették a rendőrségen három futbalistát, mert állítólag elloptak egy futballjátót. Az esetről Markovics György, az Sz. T. C. ügyvezető elnöke előtünk a következőképpen nyilatkozik:

— Rehák Gyula ur, amíg jobb anyagi viszonyok között volt, az Sz. T. C.-nek ugynevezett házi mecénása volt, amiért őt az egyesület háliból pénztárossá választotta meg. Tényleg vett a játékosoknak cipőket, dresszeket ajándéka. Amikor mecséklése után visszatért Szabadkára, megjelent egyesületünk választmányi ülésén s ott újól megbiztatván a pénztárnoki tennőkkel, ismételtén kijelentette, hogy az egyesülettel szemben a múltból fennálló 3051 kor. követelését az egyesületnek adományozza s a hálót használatra átengedi. E nagyarányú ajándékozásokért a választmány neki jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Közben elfogván Rehák ur aprópénze, a pénztárkönyvet oly módon vezette, hogy kiadásai tételenként szerepeltek, illetve önmagának kiutalt oly összegeket és tételeket, melyeket előzőleg már az egyesületnek ajándékozott. E hűtlen kezelésre az egyesület rájövén, saját hatáskörében elrendelte Rehák ur ellen a vizsgálót s engem bizott meg a szükséges följelentéssel.

Eközben történt, hogy Rehák ur f. évi aug. hó 25-én reggel kocsin kiment pályánkra s a szertárunkból anélkül, hogy arról egyesületünk részéről valaki is tudott volna, avagy beleegyezést adta volna, — a hálót elemelte. Amikor ezt nekem Osgyán futballintéző, továbbá Szép és Inotai játékosok jelentették, mondtam nekik, hogy Rehák önkényű eljárása helytelen és jogszerűtlen, mire elmentek Rehákhoz s visszavették a hálót és elhelyezték egyik játékosunk, Inotai lakásán, hogy biztonságban legyen. Másnap Rehák kiment Inotai játékosunk lakására egy polgári rendőrral és a hálót behozták a város házára, miközben megjelent nálam s kijelentette, hogy csak azért vett a hálót magához, mert odakint nincs kellő felügyelet alatt s egyáltalán megjárta, hogy a hálót használatra továbbra is átengedi egyesületünknek, mire én a további incidens elkerülésé végett mondtam a polgári rendőrnak, hogy a hálót Rehákknak átadhassa.

Enyai az igaz az Osgyán, Szép és Inotai által történt hálólopásból meg bűntörésből.

LEXIKON.

III.

Palios. Ugy mondják, furdó, egy valódinak látszó toval. Továbbá zenével, sétával, fiúttal, pórán vezetett kutyákkal, szabadon eresztett platyákkal és egyebekkel összekötve.

Hatalmas fellendülését és látogatottságát elsősorban kitűnő közlekedési mizériáinak köszönheti. Ama bizonyos legöregebb emberek még emlékeznek rá, hogy a régi, jó időkben Pestről és az ország minden részéből is voltak vendégei. — Ma a Palioson való tidülés egy szabadkai részére is ritka élvezet. A városból Palios felé vivő ut mentén a sinalsáknak az a rendeltetésük, hogy mutassák az utat. Akik mindig a szék mentén haladnak, — egyszer csak egész bizonyosan előrik Paliosot, akik ellenben a villamoson látva próbálnak kijutni, — nehát arról lehetne csevegni!

Mindamellett akadnak olyanok, akik eddig még ki nem fűrkésztek módon elérni Paliosot. Elme bátor turisták közül egyesek minden magaslátot megmásznak, de a vendéglői árak szédületes magasságából kábultan zuhannak alá. Bevándoroznak egy rozoga osónakba a tört evezőket: bánatosan mártogatják a fő piszkos vízbe. Lassankint kezd felderülni az arcuk, amint a villák, a nádi- és parti-horgászok mellett elhajózva, kaleidoszkopszerűen vonulnak el előttük Palios gyönyörűségei.

I. Az elvesztett paradisosom. Ezelőtt női furdónek nevezik. Az idei nyár elején, mint közös furdó, nagy látogatottságnak örvendett, de utóbb száműzték a férfiakat. Egy Milton tolla tudós csak leirat, hogy mit vesztett ezáltal a férfivilág. (Ugy hallom, a nők azóta nagyon érdeklődnek az angol költészet iránt de annál kevésbé a női furdó iránt.)

II. Óskori előépítmény a tóban. A primitív népek maig fennmaradt érdekes építkezési emléke. Erőszakos korhódó gerendái közé életveszélyes a behatolás, de azért férfifurdónek van kinevezve a rozoga tákolmány. (Több, mint két koronába kerül az itteni furdó, holott a vakmerő vállalkozók érdemeinélkül külön díjazást.)

III. A visszanyert paradisosom. Mának strandfurdó a Baserdy park alatt. — Hogy merre fekszik? Ahol a legtöbb az uszonnamaradék és eldobált zsiropapír. Ahol a természet fenszöges egyszerűségében nem avatkoznak tisztítás, rendbentartás és más hasonló trügyek alatt kontár emberi kezek. Ahol, ha sikerül magukról az alkultúrát és eredeti fehér bőrüket levakarniok, a természet egyszerű, naiv gyermekei idylli módon élnek. Teljesen feszületlenül és majdnem teljesen — meztelenül.

Kabinok hiányában egyesek már hazuról „kénytelenek” ruhátlanul, illetőleg furdókesztőben jönni a strandra. No és mit látnak itt a női bájak (és hájak) plasztikus tulajdonosai?

Fülszélű paripákat és fállógató öszvéreket (inkább délután.) A hátukon ülő Adámokkal együtt az a rendeltetésük, hogy a vizet fel- és a közönséget elzavarják.

Asztán látni (inkább délután) — vöröskéket (de nem kommunistákat), — igazi részőru indiánusok.

kat. „Uuuu, vak vak!” hangzik vad csatakiáltásuk, amint wigwamjaik helyett a bokrok közül kirohannak a szörnyen vakaróznak (a napfurdó első hatása).

Látni fényesen ragyogó bronzembereket, valódi olajbarna máljokat. Duzzadó izmaikról még a napsugár is lesiklik. Csöndes, jóra való emberek. Keveset beszélnek. Aunál többet rázzák kezüket és hávelykujjukkal csettintő hangot adnak. Egyéb mániájuk nincs.

A pálmát azonban a pálmák házáját, Afrikát, soha nem látott valódi mű négerok viszik el. Szép, fekete gyerekek. Kedves csengőrekek. Fens kedves gyerekek! — Őket nem teszi feketébbé a napsugár, nem mossa fehérre a zápor. Ők a palios négerok.

— még mennyi népség és mennyi szépség! Hámlott bőrű Junók és uszónadrágos Vénuszok! El sem mondható, le sem írható! Tehát el is hagyható!

J. J. J.

— A sötétség és a telefon. Amióta nincs villanyáram este, a sötétség beálltával a palios-i telefon központ nem bír kapcsolni, mert nem adnak oda gyertyát, vagy petróleumot. Padig ha havonta 20 koronát szednek be a telefonért (3 havonként előre), talán telneik belőle néha egy szál gyertyára is.

A szegény tanulók felruházása.

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, szept. 5

Szabadka város minden évben 80—100 iskolás fiú és ugyanannyi leánygyermekét lát el ruházattal. A ruhakiosztás rendszerint az év kezdetével történik, hogy a szegénysorsu tanulók iskolabajlását megkönnyítsék.

A városi hatóság területet nélkül a mai szövetdrágaságra, alhatározta, hogy a szegénysorsu tanulókat ez évben is felruhazza. — Az ideán kb. 100 fuügyermeket fognak felruházni. A szövetet besser zése nagy gondot okozott a hatóságnak. — A beérkezett ajánlatok között eddig a Krammer A. és Tsa

cségé a legkedvezőbb. — Aránylag elég jó minőségű posztót ajánlott föl méteranként 175 koronáért. A hatóság, — mint értesülünk — elfogadta a cég ajánlatát és száz ötven ruhához szükséges posztó mennyiséget már meg is rendelte.

A leánygyermekek részére eddig még nem sikerült megfelelő szövetet kapni, de kilátás van rá, — hogy rövidesen ez a kérdés is megoldást nyer. Annyi bizonyos, hogy a szegénysorsu leánytanulók sem maradnak ki a város jóitkony ruhakiosztásából.

HIREK.

— Veni Sancte. A tanévot megnyitó istentisztelet az összes bunyevác tanuló részére szept. (7-ike helyett) 8-án, hétfőn 9 órakor, a magyar tanulók részére pedig ugyanazonnap 11 órakor lesz.

— Az Urinők kongregációja szeptember 8-án délután 8 órakor a zárásban közös szentáldozást tart, délután 4 órakor pedig rendszeres gyűlés lesz.

— Hangverseny. Stojanovics Sima az úszkúbi szerb nemzeti színház kiváló komikusa és To dorovics Miladin ismert hangversenyénekes 6-án, szombaton este a városi színházban hangversenyt tartanak. Stojanovics Sima a hábera alatt mint katonaszínész is működött és nagy népszerűséget szerzett magának.

— Híjgyűlés. Novay Franczi földmérnök és Kosics Sándor horbély Palios, jegyzesek.

— Megindul a gázgyári üzem. A gázgyárüzeme harminc

napon belül megindul. A város egy koncertumának adja át a gyár vezetőségét, amely 250.000 korona tőke befektetéssel indul meg. Szén hiányában gázosított fával fog a gyár dolgozni. A fafűtéshez szükséges gép átalakítási munkálatokhoz pár héten belül hozzáfognak.

— Katonazene lesz szeptember 7-én, vasárnap egész délután a SzVAK nagy atletikai versenyén a SzVAK pályán (Hartmann-telep mellett) Tribün, Buffet.

— Megindult a „Szabadkai Ujság”. A nemrégiben beállított Szabadkai Ujság ma újra megindult. Felelős szerkesztője Huberth János, a lap eddigi munkatársa. Érdekes, hogy ezzel Szabadkán 4 napilap van és mind a 4 délután jelenik meg.

— Kinevezések. Dr. Matievics István polgármester-főispán, dr. Pavkovics Milutin gyakori orvos, dr. Blum László nyagdi-jaztatásával megüresedett tiszti

Mayerné macskája...

(Saját tud.) Szabadka szept. 5

A szabadkai rendőrség büntügyi osztályának a legújabb szenzációja az a macskapőr, amelyet most van hivatva kinyomozni az apróeseprő ügyekkel amugy is tullelt rendőrség.

Tegnap ugyanis megjelent a rendőrségen Mayer Géza helybéli pékmester és előadta, hogy felesége kandurját, amelyet annakidején 15 koronáért vásárolt, folyó hó 3-án eljután az udvarból ösv. Tarján Mórán jogtalanul elvitte. Az állítólagos macskaszóktetésnek tanuja is akadt, a hában lakó Mittlerék szemfüles Juliska cselédje történetesen észrevette, amint ösv. Tarjáné a kérdéses kandurt pártfogásába vette.

Mayerné, amint meghallotta kedvenc kandurjának gyászos történetét, nyomban átmenesztette az özvegyhez István nevű fiát, aki az anya nevében a macska visszahozását követelte. Tarjáné, aki a macskáról mitsem akart tudni, éktelen haragra lobbant és — amint Mayer pék följelentésében előadta — feleségét sértő szavakkal illette. A különös ügyben a rendőrség megindította az eljárást, malatt a „korpus delikti” valahol vigan egerészik.

orvosi állásra kinevezte. Ugyan- csak kinevezte Tomak József közlekedési ügyosztálynál ideiglenesen alkalmazott tisztviselőt városi irnokká és egyben megbízta a katonai szállásbistési teendők végzésével. Tomak mint a közlekedési ügyosztály tisztviselője példás munkát végzett.

— Bendes vonatjártat Pa- liosra. A villamosvasut szünste- lése alatt az alábbi menetrende- riat Szabadka és Paliosfurdó közt helyi személyvonatok közlekednek. **Hétköznapokon** indul Szabadkáról Paliosra háromszor: reggel 6 óra 39, délután 2 óra 15 és 3 óra 30 perekor. Visszafelé, Paliosról Szabadkára: reggel 7 óra 25, délután 2 óra 40 perekor és 6 órakor. **Ün- nepnapokon és vasárnap** Szabadkáról indul: reggel 6:39, délután 12:15, 2:15 és 6:30-kor. Paliosról indul: reggel 7:25, délután 12:40, 2:40 és 7:15-kor. Menetdíjak (csak oda és csak vissza): I. osztály 3 korona 50 fillér, II. osztály 2 korona, III. osztály 1:20, tehát a II. osztályon kétszer annyiba kerül az utazás, mint a villamoson. A vonatra utazási igazolvány nem kell.

— Nem lesz telefon. — A postafőnökség ezuton is tudomására adja a közönségnek, hogy tekintettel a villamosáram beszüntetésére, hétfő déltől kezdve sem helyi sem interurbán telefonálni nem lehetséges, mivel akkor az akkumulátorok teljesen kimerülnek. Azon esetre, ha később a katonaság révén áram netalan ismét lenne, legalább is egy 24 órába telik, míg újból megtöltődnek az akkumulátorok.

— A Nemzetibe megérke- zett a fehér és barna sőr. Naponta friss csapolás a kertelyiségben. — Kitűnő konyha és kűsített italok. Minden este Markovics Janosi zenekara hangversenyez. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri: Kladek István, szállásdás. — (Tegyük próbát igaz-e?)

— Asszony, mint egyete- mi tanár. Cary asszonyt, aki férjével együtt föltalálta a rádiomot, rendszeres tanárrá nevezték ki a városi egyetemre.

Jó keresetre tehetnek szert azok a 16 évnél idősebb, nehezebb munkára alkalmatlan lányok, asszonyok, idősebb férfiak, kik hírlapelárusításra vállalkoznak. Minden délután könnyű sörrel 20—30 koronát szerezhetnek ez által. Ujságárusításra jelentke- zni lehet mindennap a Szent Antal-nyomdában, a Kath. Le- gényegylet udvarán IV. Rákóczi- utca 30.

— Szamuely Zoltán fel- kasztotta magát. Balatonlelén egy tiszti járőr letartóztatja Szamuely Zoltánt, a vérengző vadállat fivérét, aki a kegyetlen bátyjához hasonlóan kitűnt a vérfurak rendezésében és mint a felvidéki forradalmi törvényszék legfőbb megbízottja, valóságos nézárilást vitt vérebe a felvidéki magyarság között. Szamuely Zoltán a tiszti különítmény Balatonleléről Siofokra szállította, ahol a katonai parancsnokságnál helyeték őrizetbe, míg a fővárosba való

szállításra sor kerülhetett volna. Szamuely Zoltán azonban nem várta be, hogy törvényes bírak mondjanak felőtte ítéletet hanem sífeki esilójában egy őrizetlen pillanatban felakasztotta magát. Reggelre holtan találták.

Szeged kérelme Milli-szavalyevics tábornokhoz.
Polgár Péter dr. szegedi városi tanácsnok és Fein hadnagy meg-látogatták Szeged város megbizá-sából Szabadkán Milisavalyevics Mirke tábornokot és kérték, hogy a megszállott területekről a szega-diek beharóhassák temésüket és a bíróság által megidézetteket a szerbek bocsássák be a városba. Kérték azt is, hogy vasárnapen ként egy pap mehessen Szegedről Rózsákra, mely eddig a szegedi plébániához tartozott. A megadott engedélyké a küldöttök Dobay főispán nevében hálás köszönetet mondtak.

x Dr. Bihari Lujza fogorvos hazatért és rendelését ismét folytatja Popovics-féle házban. Főúter (Vukovics Gerő útele) előtt.)

x Dr. Csajkás Balázs orvos v. klinikai asszisztens, bőrgyógyász, urológus, nőgyógyász. Ren-del: VI., Teréz-tér 11. d. e. 8-9, d. u. 2-4-ig. Vérvizsgálat (Wassermann). Telefon 66.

x Dr. Vécsel Jenő orvos rendelője nem betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Terézia-tér 12., Vojnich Piroška-féle ház. Rendel: d. e. 7-9-ig; d. u. 2-től fél 4-ig és 5-7-ig.

SPORT.

A vasárnapi nagy atletikai viadalt rendkívüli érdeklődéssel várja a közönség. A Szvak pályáján a legkiválóbb jugoszláv atleták adnak találkozót. A Szvak versenyrendezője gondoskodott katonazenéről mely egész délután szórakoztatni fogja a közönséget Letz buffet is. A versenyszámok mindenike a tömeges kiindulás folytán is izgalmas viadalt ígér. A győztesek nagy és kis ezüst és bronz érmét nyernek, ezenfelül a bajnokság győztesei Szabadka várostól értékes tisztelet-díjat kapnak.

MOZI.

A Liffa-Mozi műsorából:
Beregi Oszkár, Berki Lili, Lenkffy Ica, Rajnay Gábor Szabadkán, Őriási szenzációképen re-gisztrálhatja a Liffa-Mozi, hogy a szezon monumentális filmakcióssát. Az aranyembert sikerült 8 nap megszerezni és ezt a kivételes alkalmat ne mulassza el; a Tán-cosnó előadásait elhalasztotta és helyette az Aranyember 3 része 12 felvonását olyképen osztotta be, hogy a 6 nap alatt a három részt kettőbe osztva hozzá szünre Péntek, szombat, vasárnap az első rész és a másodiknak fele hétfő, kedd, szerdán a második fél és a harmadik rész kerül bemutatásra. Az alkalmat a közönség a legnagyobb mértékben ki-nánni, mert a jegyeket tömegesen viszik.

Előnyös NAGYBANI ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai

Klotildgyár gyártmányai

Magcsávazó-szer
Vasgálicz
Kénsav
Saletromsav
továbbá

Kékitő I-a fél kg-os üvegekben
Marószóda lukováci
Kátrányos papír
Kocsi kenőcs szavatolt kátránymentes
Gépolaj VI. számú
Hengerolaj I-a tulhevitett üzemekhez

Karbid 60 kg-os hordókban
Keményítő darabos 70 kgr-os ládáknál
Burgonyakeményítő
Iliszf I-a 75 kg-os zsákokban

Kénlap I-a olasz kénből.
Szegedi paprika olom-szárolt
Gyeriya

Tea I-a beylan
Fahéj
Pipere szappan I-a minőség
Puder gyógyszerészek részére belistyei olom zárolt
80% Vegytiszta ecetsav ballerokban

TRAFIKANT-nál
Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.
Nyomtatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán. —

Férfi és női gyapjúkelmék, selymek, bélésárúk nagy választékban

nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban
Strassernál
IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

Szörmeáruház megnyitás!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy szeptember közepén szörmeáruházomat megnyitom

Eötvös-utca 80, Zöldesgyi piac,

ahol mindenféle szörmet raktéron tartok és mindennemű javítást elvállalok.

Hosszú külföldi tapasztalataim

abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legkényesebb ízlést is kielégíthetem és minden törekvésem csáirányul, hogy a tisztel közönséget szolid árak mellett pontosan és szakszerdén kiszolgáljam, miért is a nagyérdemű közönség sz. pártfogását kérem.

Goldstein Antal szücszmester.

Mozi eladó

legjobb gépekkel, saját áramfejlesztéssel.

Bövebbet VII., Bognár-u. 26.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy előrendül

szabóműhelyemet

Zimonyi-utról I., Tompa-u. 359 sz. alá

helyeztem át.
Teljes tisztelettel: **TILLI ÁDÁM**

FUVAROZÁST

helyben és vidékre elvállal:
BERE és TÁRSA
Miklós-u. 42. — Telefon 305.

Értesítjük

a közönséget, hogy üzemünket új gabona örlésére megkezdtük. Vam-örlésre gabonát minden mennyiségben elvállalunk

Margit gőzmalomrt.
(ezelőtt Szántics malom)

Egy ügyes munkásleány
felvétetik
a Szent Antal nyomdában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó egy 80 hektóliteres kád. Tudakozódnai lehet I. kör, Damjanich utca 146 sz. m. 2216-

Jelen oklevéllel bíró tanítónő elfogad magyar nyelven való oktatásra és magánvizsgára való előkészítésre elemi iskolai tanulót. Cim a kiadóban. 2218-2

Egy idősebb barboly segédet azonnali belépésre felvevő Pantity Miklós. 2214-2

3 szobás lakást keresek azonnal vagy rev. I-re Szabó B. István főgimnáziumi tanár IV. Kosma utca 154. 2212-1

Egy ház a Bajai-úton, megfelel 404 □ öl teleknek és 28 kapa szülő jó terméssel eladó. Bövebbet Glacics Simon központi vendéglősnél Halasi ut 523 sz. 2208-4

Nőtter, szakkepzett zöldsegkértéz kerestetik, fixfizetés és perszentrészesedéssel. Cim a kiadóban. 2207-3

Tanárnő több évi gyakorlattal elvállalja elemi, polgári, felsőbb leányiskolás és tanítóképzés magán és rendes tanulók tanítását VI. Tuba-utca 559. 2202-3

17 ezer tégla eladó V. kör Hajdu utca 1017 szám. 2178-4

Eladó egy bécsi gyártmányu zongora juányos áron. Farkas Dező, Páhuzamos-ut 223 1240 10

Értesitem t. megrendelőimet, hogy az

őszi divatlapok megérkeztek
nagy választékban.

Csapó divat-szalón.
VIII., Szalay László u. 23 (Párány-köz).

Vágot t fa szén és vályog
házhöz szállítva kapható

Bánó és Bröder cégnél.
Természetes

JÉG

kgmmonként 70 fillért kapható

Gere és Társánál.
Miklós u. 42. Telefon 305.
Kötésnél megfelelő árszabvány.

Ujságkihordó leány
felvétetik
a Szent Antal nyomdában